

LSS-dagen 230928

Personlig assistans – nya grunder för avslag mm

Finn Kronsporre

- Nya och nygamla företeelser inom personlig assistans och hur rättsläget ser ut numera
- Diskrepans mellan å ena sidan beslut och prövat hjälpbehov och, å andra sidan, tidsredovisning av utförd personlig assistans. Kan kommunen underkänna redovisade timmar i ett sådant fall ? Gagnar det kommunen att göra så ?
- Prövning av om den enskilde med ett beslut om personlig assistans uppfyller kraven för personlig assistans när det ges in en ansökan om tillfällig eller varaktig utökning
- Den s.k. familje-eller hushållsgemenskapen som grund för att neka tillsyn som annat personligt behov
- Går det att kringgå tillståndskravet trots 9 d § andra stycket LSS ?

Nygammal företeelse

- RÅ 2009 ref 61
- 9 § 2 LSS biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, TILL DEN DEL BEHOVET AV STÖD INTE TÄCKS GENOM **BEVILJADE** ASSISTANSTIMMAR ENLIGT 51 KAP SOCIALFÖRSÄKRINGSBALKEN → rent kommunstödd personlig assistans, tillfällig utökning av assistans, varaktig utökning, merkostnader med anledning av ordinarie assistents sjukdom eller annan legitim frånvaro
- KR S-vall 200310 mål 1622-19, Erik
- KR Gbg 200604 mål 2519-20, Konrad

Nygammal företeelse

Förlängningsbeslut

- JO 2016/17 s 590, interimistiska beslut
- JO 2003/04 s 324, tidsbegränsning av beslut
- KR Jkpg 230616 mål 1471-23

Nygammal företeelse

- 9 a § första stycket första meningen LSS:

Med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som **på grund av stora och varaktiga funktionshinder** behöver hjälp med ett eller flera grundläggande behov

.....
På grund av stora och varaktiga funktionshinder → alltså inte på grund av något annat !

Jfr ”på grund av en psykisk funktionsnedsättning” i 9 a § första stycket 6 LSS och 9 a § andra stycket LSS

Diskrepans

- KR Gbg 220524 mål 353-22, Ali → hur eller vid vilka tidpunkter den personliga assistansen ska utföras framgår dock inte av nämndens beslut om omfattningen av insatsen
- Nämndens beslut 211201 medför att Ali inte fått ersättning utbetalad för utförd personlig assistans motsvarande tidigare besluts omfattning av insatsen. Beslutet innebär istället att omfattningen av Alis rätt till ekonomiskt stöd för personlig assistans för den i målet aktuella perioden prövats på nytt

Lite stöd för argumentationen

- 36 § FL, 39 § FL
- HFD 2022 not 13
- 9 d § LSS, 27 § LSS

HFD 2022 not 13, punkt 13

Kammarrätten har ansett att det överklagade beslutet är ett beslut om omprövning enligt 51 kap 12 § SFB. HFD konstaterar emellertid att Försäkringskassans beslut inte innebär att antalet beviljade assistanstimmar har ändrats utan enbart att kassan har vägrat att betala ut ersättning för de timmar i september 2018 som William deltagit i DV. Det är alltså inte fråga om någon omprövning enligt nämnda bestämmelse av hans rätt till assistansersättning på grund av väsentligt ändrade förhållanden

KR Gbg 221020 mål 3928-22

- 221201 har nämnden beslutat att för perioden 210401-210831 betala ut ekonomisk ersättning för 187 tim och att avslå utbetalning av ekonomisk ersättning för 193 tim. Beslutet innebär att Alis rätt till ekonomiskt stöd för personlig assistans för den aktuella perioden prövats på nytt. Beslutet togs efter att överklagandet av det tidigare beslutet och övriga handlingar överlämnats till FR och under tiden som förfarandet fortfarande pågick i högre instans. Nämnden har därmed varit förhindrad att på nytt pröva Alis rätt till ekonomiskt stöd för personlig assistans för aktuell period eftersom nämnden därigenom fattat ett nytt beslut i samma sak

.....
Slutsats, råd till den enskilde: Bra att överklaga trots att det är utsiktslöst

.....
39 § FL

39 § FL

Ett beslut som har överklagats får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet

27 § första stycket LSS

Beslut av en nämnd som avses i 22 1 eller av IVO får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet avser

- 1.insatser för en enskild enligt 9 §
- 2.utbetalning till någon annan enligt 11 §
- 3.återbetalning enligt 12 §
- 4.förhandsbesked om rätt till insatser enligt 16 § andra eller tredje stycket
- 5.tillstånd till enskild verksamhet enligt 23 §
- 6.omhändertagande av personakt enligt 23 f §
- 7.föreläggande enligt 26 c och 26 f §§
- 8.återkallelse av tillstånd och förbud enligt 26 g- 26 i §§
- 9.indragning eller nedsättning av ekonomiskt stöd enligt 9 c § andra stycket

9 d § första stycket LSS, ersättningsdiskvalifikation

Som kostnad för personlig assistans enligt 9 § 2 anses inte ersättning för assistans som utförs av någon

1.som inte har fyllt 18 år

2.som är bosatt utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

3.som till följd av sjukdom, ålderdom eller liknande orsak saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent, eller

4.på arbetstid som överstiger den tid som anges i 2-4 §§ lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete, 5-10 b §§ arbetstidslagen eller kollektivavtal som uppfyller kraven i 3 § arbetstidslagen

.....

Jfr motsvarande lagrum, 51 kap 16 § SFB → hänvisning till 51 kap 14 § SFB
("assistansersättning betalas ut månadsvis med visst belopp för det antal beviljade assistanstimmar som assistans har lämnats")

HFD 2021 ref 56

- Försäkringskassan har inte haft rätt att neka utbetalning av assistansersättning enbart på den grunden att en personlig assistents redovisade arbetstid översteg assistentens arbetsförmåga enligt ett beslut om sjukersättning
- 51 kap 14, 16 och 24 §§ SFB

Prövning av undre tidsgräns, utökningsansökan

- HFD mål 2060-22, pt, fråga om Försäkringskassan vid en prövning av en ansökan om fler timmar med assistansersättning kan göra en ny bedömning av den sökandes rätt till assistansersättning enligt 51 kap SFB
- KR 220202 mål 2097-21
- Prop. 2017/18:78 (Vissa förslag om personlig assistans) s 21

Några utökningsfall

- KR Gbg 230420 mål 275-23, VUT, nedslag på undre tidsgränsen
- KR Gbg 230427 mål 5986-5996-22, TUT, nedslag på undre tidsgränsen
- KR Jkpg 220920 mål 850-21, fråga om TUT men inte nedslag på undre tidsgränsen
-
- I målen ovan har den enskilde assistansersättning enligt 51 kap SFB. Vad gäller om den enskilde enfast har assistans enligt 9 § 2 LSS och ansöker om en utökning ?

Familjegemenskap (hushållsgemenskap)

- Hämtar sitt ursprung från make-och samboansvaret
- Avser tillsyn av mer beskedligt slag än aktiv tillsyn och förebyggande stöd (trots lagändringen 2023 kan vi alltjämt tala om aktiv tillsyn i vissa sammanhang)
- Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2006:14, Sambor likställs med makar inom assistansersättningen (061117)
- Klassiska fallet: 20-åring har valt att bo tillsammans med sina föräldrar, dvs har valt att inte flytta hemifrån
- Prop. 1992/93:159 s 172

- KR Sthlm 170102 mål 3434-16
- KR Sthlm 180201 mål 3558-17
- KR Sthlm 200518 mål 7284-19
- KR Sthlm 201214 mål 3208-20
- KR Sthlm 220225 mål 5590-21
- KR Gbg 230509 mål 6485-22
- KR Gbg 230915 mål 3385-23
- KR Gbg 230511 mål 5791-22, delar lägenhet med sin syster

KR Sthlm 201214 mål 3208-20

- KR anser att utredningen ger stöd för att AN endast kan lämnas ensam kortare stunder och att den tillsyn som hon behöver har karaktären av aktiv tillsyn. KR anser därför att denna tillsyn ska anses vara ett annat personligt behov
- KR konstaterar att en del av AN:s tillsynsbehov täcks av de timmar för vilka personlig assistans och andra insatser har beviljats. AN:s tillsynsbehov är dock så pass omfattande att de beviljade timmarna inte kan anses tillräckliga. Det finns emellertid inte stöd i utredningen för att hennes tillsynsbehov är så omfattande att hon ska beviljas tillsyn för all vaken tid eftersom hon ändå kan lämnas ensam kortare stunder och då är det naturligt att en familj som bor tillsammans även umgås i viss utsträckning

Går det att kringgå tillståndskravet ?

Bakgrund → HFD 2019 ref 21, HFD 2019 not 4, 9 d § andra stycket LSS, prop. 2020/21:205 Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd

FR Malmö 230914 mål 13242-22 mfl → frågan i målet är om de arbetsmoment som bolaget utför enligt uppdragsavtalet faller inom ramen för administrativt arbete eller om bolagets verksamhet är att betrakta som utförande av assistans utan erforderligt tillstånd och att nämnden därmed haft fog för att med stöd av 23 § och 9 d § andra stycket LSS inte betala ut ersättning för personlig assistans

FR Malmö 230914 mål 13242-22 mfl

- Det framgår av uppdragsavtalet att bolaget ska förvalta SG:s ersättning och se till att den används till kostnader för personlig assistans. Det framgår också att med kostnader för personlig assistans avses löne-och lönebidragskostnader, personalkostnader, assistans- och utbildningskostnader, administrationskostnader och arbetsmiljökostnader. Bolaget ska enligt avtalet bistå SG med lönehantering och arbetsgivarintyg, rapportering till Försäkringskassan och kommun, redovisning av utförd assistans, myndighetskontakt, juridisk rådgivning, schemaläggning och tidsrapportering, fakturering av utförd assistans, rekrytering av personliga assistenter, rådgivning kring arbetsmiljö och kvalitet samt HR-rådgivning